

ДНІ НАУКИ В УНІВЕРСИТЕТІ

Уже традиційно у квітні в стінах Тернопільського національного економічного університету відбувається загальноуніверситетська підсумкова наукова конференція професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та здобувачів наукового ступеня.

Робота секції №1 «Проблеми інституційних перетворень та удосконалення інституційної бази управління», (підсекція № 1 «Проблеми інституційних перетворень та удосконалення інституційної бази управління на макро- і мезорівнях») здійснювалась згідно наказу ректора ТНЕУ Юрія С. І. «Про проведення Днів науки в Університеті» № 63 від 10.02.2012 року та відповідно з програмою наукової конференції професорсько-викладацького складу. Робота підсекції №1 проходила на факультеті економіки та управління.

На конференцію були запрошені голова Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України Курницький І.І. та заступник директора Тернопільської обласної дирекції ВАТ «Райффайзен Банк Аваль» - Лобунь В.І.

Роботу секції відкрила д.е.н., професор, завідувач кафедри державного і муніципального управління, керівник секції Мельник Алла Федорівна, яка виступила з доповіддю на тему: «Інституційна архітектура структурної трансформації національної економіки: сутнісні характеристики».

Алла Федорівна привітала гостей та професорсько-викладацький склад з участю у науковій конференції, зробила акцент на пріоритетних напрямках наукових досліджень доповідачів. Відмітила, що конференція відбувається напередодні Великодніх свят, оскільки наука є духовною складовою кожного, побажала плідної праці, жвавої дискусії. Секретар підсекції доцент, к. г. н. Пушкар Зоряна Михайлівна ознайомила присутніх з порядком проведення наукової конференції.

До участі в науковій конференції в межах секції № 1 рекомендовано 52 учасники. В роботі секції прийняли участь 28 осіб: В розрізі кафедр: **кафедра управління персоналом і регіональної економіки:** к. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом і регіональної економіки Качан Є. П., д. м. н., професор Кузів О. Є., к. е. н., доценти: Шушпанов Д. Г., Дяків О. П., Слівінська Н. М., Файфура В. В., Шушпанов П. Г., к. г. н., доценти: Пушкар З. М., Ткач Д. В., Баб'як Г. П., Кошіль А. Б., Штокало Я. Ю. к.е.н., старший викладач Коцур А. С., к. г. н., викладач Ілляш І. Д., викладач Коцелко С. М.;

кафедра державного і муніципального управління: д. е. н., доцент Монастирський Г. Л., к. е. н., доценти: Дудкіна О. П., Попович Т. М., Васіна А. Ю., Круп'як Л. Б., Кривокульська Н. М., Жуковська А. Ю., викладач Чикало І. В.; **кафедра економічної теорії:** к. е. н., доцент Чирак М. В., к. е. н., викладач Сим'янчук П. М., аспірант Іващук Ю. П.; **кафедра менеджменту:** викладач Смачило І. І.

З цікавими змістовними доповідями виступили гості конференції та професорсько-викладацький склад: д. м. н., професор Кузів О. Є., д. е. н., доцент Монастирський Г. Л., к. е. н., професор Качан Є. П.

Курницький І. І. (голова Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України) повідомив, що у всіх структурах антимонопольного комітету відбулися зміни. В Тернопільській області апарат управління антимонопольного комітету нараховує 17 осіб. Антимонопольний комітет розглядає різні справи, щодо невідповідності якості товару, ціни, ваги, питання недобросовісної реклами. За рік розглядає 100 різних справ.

Лобунь В. І. (заступник директора Тернопільської обласної дирекції ВАТ «Райффайзен Банк Аваль») у виступі зазначив, що існує проблема соціальної відповідальності. Кожна людина повинна знати ефективну ставку, а банк не повинен замовчувати її. Але проблема в тому, що 70% споживачів не читають кредитних договорів. Банки довго наштовхували людей до кредитів, тому несуть соціальну відповідальність. В підсумку було наголошено, що наукові конференції мають велику цінність для практиків.

Качан Є. П. виступив з доповіддю на тему « **Регіональні проблеми розвитку**

продуктивних сил» (професор, к.е.н., завідувач кафедри управління персоналом і регіональної економіки, декан ФЕУ).

Професор Качан Є. П., наголосив, що подолання наслідків економічної кризи сьогодні є одним із найважливіших завдань, яке стоїть перед українським суспільством. Потрібно визнати, що економіка України за останні 20 років не може досягти показників 1991 р. Це стосується галузей промисловості, сільського господарства і особливо тваринництва, транспорту, будівництва.

Він відмітив, що найпершим завданням є відродження власної промисловості і особливо тих підприємств, які могли б забезпечити внутрішні ринки: продовольчих товарів, товарів народного споживання, фармацевтичних, аграрних і т.д. Особливу увагу професор звернув на проблеми, зумовлені загостренням економічної ситуації в окремих регіонах. Кожен із 25 економічних регіонів України зазнав суттєвих змін, що проявляються в загостренні регіональних проблем, демографічної ситуації, виникнення безробіття, занепаду промислового сектора, особливо ВПК, сільськогосподарського машинобудування, електропобутової техніки, занепаду окремих галузей аграрного сектора, скорочення соціальної сфери.

Кузів О. Є. доповіла по темі: «Ринок медичних послуг: приватна, страхова і сімейна медицина – проблеми становлення і розвитку» (д. м. н., професор кафедри управління персоналом і регіональної економіки).

У своїй доповіді професор Кузів О. Є. відмітила, що на тлі реформування української економіки, сектор охорони здоров'я практично залишається поза цим процесом. Оксана Євстахіївна відзначила ряд негативних тенденцій розвитку приватної, страхової та і сімейної медицини:

1. Фактична незацікавленість держави у розвитку як приватної, страхової так і сімейної медицини.
2. Видатки на охорону здоров'я за усі роки незалежності не перевищили 4% ВВП і 30% від реальної потреби. За таких умов руйнування інфраструктури галузі є неминуче.
3. Недобросовісність у роботі окремих фармацевтичних фірм та компаній.
4. Законодавча неврегульованість більшості аспектів існування народної і нетрадиційної медицини поряд з офіційною.

Підсумовуючи, Кузів О. Є. відмітила, що приватний медичний бізнес, як і сімейна та страхова медицина, розвиваються недостатньо активно, що значною мірою пов'язане з недосконалістю нормативних документів, які б регламентували їх повноцінне функціонування та інтеграцію в єдиний медичний простір.

Монастирський Г. Л. виступив із доповіддю «Інституційні бар'єри модернізації адміністративно-територіального устрою України» (д. е. н., доцент кафедри державного і муніципального управління).

В доповіді д.е.н., доцента Монастирського Г. Л. викладено результати проведеного аналізу інституційних бар'єрів модернізації адміністративно-територіального устрою України. Доповідач наголосив, що ефективний розвиток будь-якої організації, значною мірою, визначається характером її структури. Життєздатною й ефективною є лише та системи елементи якої є життєздатні та ефективні.

Автором доповіді чітко окреслені проблеми існуючої моделі адміністративно-територіального устрою України та визначено вимоги до побудови нової моделі:

- чіткість розмежування повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- розуміння того, що територіальне об'єднання є необхідним, однак не єдиним чинником зміцнення територій;
- необхідність формування державної муніципальної політики та практичної реалізації державної регіональної політики;
- врахування системи критеріїв інтеграції різних населених пунктів в єдину територіальну громаду;
- комплексний підхід до реформування моделі управління розвитком територій.

Про свої наукові дослідження доповіли: к. е. н., доценти: Файфура В. В., Васіна А.

Ю., Чирак М. В., Дудкіна О. П., Жуковська А. Ю., прийняли участь в обговоренні доповідей 20 учасників.

Файфура В. В. виступив з доповіддю «Міграції населення в контексті екологічних викликів» (к. е. н., доцент кафедри управління персоналом і регіональної економіки).

У своїй доповіді Файфура В. В. зазначив, що антропогенна діяльність призвела до появи чисельних екологічних проблем, головними з яких стали порушення озонового шару і енергетичного балансу Землі, забруднення атмосфери і гідросфери, масштабні посухи і затоплення територій, випадання кислотних дощів, зменшення природного біорозмаїття. Тому як наслідок виникають або загострюються проблеми, які мають політичне, економічне чи соціальне забарвлення.

Детально проаналізував екологічну міграцію, дав оцінку вагомості екологічного чинника у міграції, і визначив її причини, пов'язані з:

- неможливість чи небажанням у подальшому перебувати у зоні екологічного лиха, природного чи техногенного походження;
- провадити подальшу життєдіяльність за умов несприятливих змін природно-екологічної, санітарно-епідеміологічної або кліматичної обстановок;
- загрозами життю або можливою шкодою здоров'ю;
- небажанням повернення на колишнє місце проживання внаслідок перерахованих побоювань.

Васіна А. Ю. подала доповідь на тему «**Державне регулювання структурних зрушень в національній економіці в контексті задоволення потреб соціального розвитку**» (к. е. н., доцент кафедри державного і муніципального управління).

У доповіді Алла Юріївна відмітила, що утвердження України як соціальної держави обумовлює необхідність формування політики соціально-економічного розвитку з орієнтацією на соціальні пріоритети, на формування сприятливих умов життєдіяльності, на критерії оцінки розвитку національної економіки, які відображають її соціальну спрямованість.

Підсумовуючи, доцент Васіна А.Ю. зазначила, що доцільним є спрямування механізмів державного регулювання на виконання таких завдань:

- доцільне сприяння розвитку малого і середнього підприємництва;
- суттєве підвищення заробітної плати висококваліфікованих працівників;
- стимулювання продуктивного використання доходів громадян від власності та підприємницької діяльності, зокрема, шляхом їх залучення до соціальних програм;
- забезпечення суспільно виправданого рівня доходів від власності й підприємницької діяльності;
- розвиток і державну підтримку самозайнятості населення.

Чирак М. В. «**Напрямки підвищення конкурентоспроможності українського експорту**» (к. е. н., доцент кафедри економічної теорії).

Доцент Чирак М.В. у виступі відмітив, що доля України у загальному світовому експорті – 0,2 – 0,3%. Детально проаналізував технологічний рівень українського експорту:

1. низький : продукція рослинного походження, шкіри, олія, готові харчові продукти (31,5%);
2. нижче середнього: енергетичні матеріали, чорні метали та вироби з них (61,6%);
3. вище середнього: продукція хімічної промисловості та машинобудівний комплекс;
4. високий: авіаційно-космічна техніка, продукція електроніки та телекомунікацій, наукові прилади.

Автором доповіді досліджено товарну структуру експорту України, розкрито високо і середньо технологічні галузі (за станом на 2010 р. доля Великої сімки становила 48%, США – 50,5 %, Україна – 6,8%). Визначено вартість 1 кг експорту. Отже, Україна має великий потенціал для того, щоб експорт був конкурентоздатний, але для цього частково необхідно переглядати структуру експорту.

Дудкіна О. П. «**Інституційне забезпечення трансформації територіальної структури економіки**» (к. е. н., доцент кафедри державного і муніципального управління).

Доцент Дудкіна О. П. наголосила, що у сучасному розвитку України відбуваються динамічні трансформаційні зміни у територіальній структурі національної економіки, що супроводжуються посиленням міжрегіональної та внутрірегіональної диференціації у рівнях соціально-економічного розвитку територій.

Олена Павлівна відмітила, що на вирішення проблем має бути спрямований комплекс інституційних, організаційно-функціональних заходів загальнодержавного і регіонального характеру, зокрема:

1) удосконалення нормативно-правових положень, які регулюють економічний і соціальний розвиток України і її регіонів шляхом: закріплення на законодавчому рівні принципів, шляхів і механізмів регіонального розвитку відповідно до викликів глобалізації та європейської регіоналізації;

2) створення належної фінансової основи регіонального управління та місцевого самоврядування шляхом: удосконалення міжбюджетних відносин; закріплення на законодавчому рівні обов'язковості повного фінансового забезпечення виконання покладених на них функцій щодо забезпечення комплексного збалансованого розвитку територій;

3) поступовий перехід від практики державного патерналізму, перерозподілу бюджетних ресурсів між регіонами до стимулювання ефективного використання їх власного соціально-економічного потенціалу, внутрішніх ресурсів регіонів та притаманних їм конкурентних переваг розвитку.

Удосконалення організаційно-методологічного забезпечення процесів формування власності регіонів і територіальних громад, спільної власності територіальних громад на базі об'єктів державної та комунальної власності.

Жуковська А. Ю. *«Зарубіжний досвід запровадження державно-приватного партнерства в соціальній сфері»* (к. е. н., доцент кафедри державного і муніципального управління).

Жуковська А. Ю. у доповіді зазначила, що публічно-приватні партнерства найбільш поширені в комунальній і транспортній інфраструктурі, і в той же час у багатьох країнах світу набувають поширення проекти PPP і в окремих секторах соціальної інфраструктури, таких як охорона здоров'я, освіта, туристична галузь та збереження культурної спадщини. Доповідач особливу увагу звернула на державно-приватне партнерство у сферах освіти та охорони здоров'я.

В процесі проведення секційного засідання до виступаючих було поставлено ряд цікавих запитань, на які було дано виважені та обґрунтовані відповіді. Виступи і наукові повідомлення були присвячені найбільш актуальним проблемам.

Найбільш гострі дискусії тривали навколо наступних питань: «Інституційна архітектура структурної трансформації національної економіки: сутнісні характеристики»; «Регіональні проблеми розвитку продуктивних сил»; «Ринок медичних послуг: приватна, страхова і сімейна медицина – проблеми становлення і розвитку»; «Інституційне забезпечення трансформації територіальної структури економіки»; «Інформаційне забезпечення регулювання державного сектору економіки»; «Рівень життя населення: регіональні відмінності»; «Підвищення конкурентоспроможності українського експорту».

На закінчення конференції підведенні підсумки секційного засідання керівник секції, д. е. н., професор, завідувач кафедри державного і муніципального управління Мельник Алла Федорівна, яка відмітила актуальність та ґрунтовність доповідей виступаючих, наголосила, що дискусія не завершена, а також побажала учасникам конференції доопрацювати доповіді до рівня статей і подати до фахових збірників ТНЕУ: «Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє» та «Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України» та ін., а також успіхів в роботі, задоволення від праці, бути духовним в житті та нових наукових звершень.

Зоряна Пушкар